

SZAKKÖNYVTÁRAK ÚJ KIADVÁNYAI

Ebben a rovatban folyamatosan ismertetjük a hazai szakkönyvtárak, minisztériumok és vállalati dokumentációs részlegek műszaki fejlesztést szolgáló kiadványait. Célunk, hogy minél nagyobb számban mutassuk be az ilyen tárgyú értesítőket, tájékoztatókat, körleveleket, szemléket stb., s ezzel is elősegítsük hálózatunk könyvtárainak jobb együttműködését, tájékoztatását. Kérjük tehát, hogy minden sokszorosításban megjelenő kiadványukat szerkesztőségünknek rendszeresen megküldeni sziveskedjenek.

+ + +

A Villamosgép és Kábelgyár Központi műszaki osztálya folyamatosan bocsátja közre "Műszaki lapszemle értesítés" s. közleményét, amely kb. 40 példányban készül 2 oldal terjedelemmel.

Az 1959. 27. számban az 1959. szeptember 30-ig beérkezett műszaki folyóiratok az üzem gyártmányaira vonatkozó cikkeinek címfordítását folyóiratonkénti csoportosításban találjuk.

A lapszemle értesít arról, hogy az említett folyóiratok a műszaki könyvtárban megtalálhatók, és hogy cikkkfordítások ugyancsak a könyvtártól igényelhetők. Az értesítő csak gyáron belüli használatra készül. Könyvészeti szempontból kifogásolható, hogy a címfelvételi szabványt nem követi, és hogy a cikkek eredeti címét nem adja meg. Javasoljuk, hogy a többi ilyen jellegű kiadványhoz hasonlóan, közölje a műszaki könyvtár új beszerzéseit és egyéb könyvtári vonatkozású híreit is.

A Központi Fizikai Kutatóintézet könyvtára kiadta "Új szerzeményei" /1959. május 1-től szeptember 30-ig/ c. 70 oldal terjedelmű jegyzékét.

A feldolgozott irodalmi adatok száma kb. 700; a műveket 7 főcsoportban tárják fel, mindegyiknél feltüntetik azok lelőhelyét. A lelőhelyet római számokkal és a cím felett baloldalon adják meg, ami véleményünk szerint zavaróan hat. Helyes volna

ezt a cím után írni; ugyancsak kívánatosabb lenne papírtakarékosság okából a lap mindkét oldalát felhasználni. Az egyébként gondos munka az érdekelt szakkönyvtárak és szakemberek számára értékes segítséget jelent.

A Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtára kb. öt év óta rendszeresen közreadta új külföldi beszerzéseinek jegyzékeit. Most új formában és kibővített tartalommal jelenteti meg "Újdonságaink" című kiadványát. Az első évfolyam 1. száma /1959. október/ az új külföldi könyvbeszerzéseket szakcsoportonkénti - azon belül betűrendben - összeállításban közli, továbbá ismertetést ad a központi könyvtárban lévő vállalati irodalom helyzetéről, amit kiegészít az utóbbi hónapokban érkezett, a legfontosabb cégeket magában foglaló, a kiadványok tárgykörét is feltüntető vállalati irodalom-gyűjtemény jegyzékével.

Még az 1958. évben adta ki a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtára dr. Kósa György összeállításában "A hazai műszaki egyetemek külföldi folyóiratainak lelőhelyjegyzéke" második füzetét. A kiadvány, - amely folytatása az 1956-ban megjelent és az 1955-56-os kurrens anyagot tartalmazó első füzetnek, - az 1957-1958. évek anyagát öleli fel.

Számos, főképpen az utóbbi két évben ugrásszerű fejlődést mutató tudományágak /atomfizika és -technika, automatika, rakéta-meghajtás stb./ szakfolyóirataival bővült. A lelőhelyjegyzék tartalmazza az időközben megszűnt Hadmérnöki Kar és a Szolnokról Budapestre költözött Közlekedési Műszaki Egyetem anyagát is.

A 300 példányban 84 oldalon megjelent kiadvány közel 1700 címet tár fel. A folyóiratcímeket betűrendben közlik, a cím után feltüntetik az ország nevét, a beszerzés idejét és végül a lelőhelyét.

A jegyzék, első számához hasonlóan hasznos eszköz a műszaki felsőoktatási intézményekhez érkező külföldi periodika-anyag feltárásához. Az eddigi gyakorlat azt mutatta, hogy a rendelési nyilvántartásokon alapuló lelőhelyjegyzékek, amelyeket a felsőoktatási hálózat szerkesztett és közölt, nélkülözhetetlenek a központi címjegyzék megjelenéséig. A központi könyvtár a jegyzék alapján teheti az egyes tanszékek profiljának legmegfelelőbb rendeléseket, így használhatja fel leggazdaságosabban devizakeretét is.

A Kábel és Sodronykötélgár műszaki könyvtárának havonként kb. 20 oldalon megjelenő "Közleményei" általában a könyvtár új műszaki könyveinek, az új műszaki fordításoknak, cikk és prospectus-gyűjteményeknek leírását, valamint a témafigyelés anya-

gát tartalmazza szakosított összeállításban. A cikk és prospektus-gyűjtemény, valamint a témafigyelés is legnagyobb részt annotációval készül.

A kiadványban ismertetik a folyó évre előfizetett folyóiratok jegyzékét és a folyóiratot referáló vállalati dolgozó nevét, továbbá az előfizetett nem műszaki vonatkozású lapok címeit és lelőhelyét is. Egy-egy alkalommal egy szaklap több számának tartalomjegyzékfordítását is közlik. Könyvtári hírek rendszeresen helyet kapnak a Közleményben.

Az Autóközlekedési Tudományos Kutató Intézet közreadta 10 oldalon cserepartnerétől, a Szovjetunió Autóközlekedési Tudományos Kutató Intézetétől /NIIAT/ kapott műszaki és közlekedéstudományi tárgyú dokumentációs anyag lefordított címjegyzékét.

A jegyzékben felsorolt művek az ATUKI könyvtárában megtalálhatók, és helyszínen tanulmányozhatók. A felsorolt anyag fordíttatásáról megrendelés esetén az intézet gondoskodik; a jegyzéken feltüntetetté azokat a műveket, amelyekről már eddig fordítások készültek.

A kiadvány célja, hogy a szakma érdekelt vállalatai, intézményei a közérdekű szovjet tapasztalatokhoz ezuton is hozzájussanak.

Az Egyesült Izzólámpa és Villamossági rt. műszaki könyvtára negyedévenként közzéteszi "Uj könyveinek jegyzékét", átlagosan 20 oldalon. A jegyzék összeállítása tematikus, a művek eredeti címét adja meg; a címleírás nem követi a szabványformát.

Az Élelmiszeripari könyvtári hálózati alközpont 1959 októberében kiadta a hálózati könyvtárak szakkönyv rendeléseinek megkönnyítésére a "Külföldi élelmiszeripari szakkönyvek" címjegyzékének 1. számát. A kiadvány iparáganként rendszerezi a folyó évi folyóiratirodalomban ismertetett, továbbá az Országos Műszaki Könyvtár és az Országos Mezőgazdasági Könyvtár külföldi beszerzési jegyzékeiből, végül az alközpont külföldi prospektusaiból kigyűjtött, a műszaki fejlesztés szempontjából fontos új szakkönyveket. A címjegyzék hasznosságát növeli, hogy egyes művekről rövid annotációt ad.

A Ruhaipari központi műszaki könyvtár a ruhaipari vállalatok jobb műszaki tájékoztatása érdekében "Ruhaipari lapszemlét" jelentet meg havonként. A kiadvány két főrészből áll: a szöveges figyelőből, amely a Ruhaipari központi műszaki könyv-

tárba érkezett idegennyelvű folyóiratok érdekesebb cikkeinek rövid kivonatát tartalmazza; - az elkészült fordítások jegyzékéből, amely az Országos Műszaki Könyvtár vonatkozó lapszemléjében közölt ruhaipari témájú cikkek címeit és adatait ismerteti.

A szöveges figyelő a szerzőt, a cikk címének fordítását, a folyóirat nevét, évet, hónapot tünteti fel, oldalszámot nem közöl. Valamennyi cikk a könyvtárban megtalálható, illetőleg fordítása megrendelhető. A fordítási szemle tematikus csoportosítású. A könyvtár a fordításmásolatok beszerzéséről - kívánságra - szintén gondoskodik. A Ruhaipari központi műszaki könyvtárnak ez az iparági központosított fordítási tevékenysége más iparági könyvtárak számára követendő példa lehet.

Megjelent az Erőmű Tröszt kiadásában a magyar energiarendszer 10 éves fennállása alkalmából az "Erőmű Tröszt Híradójának" ünnepi száma 1959. novemberében. Ez a szám 60 oldalon a szakma 10 éves eredményeiről számol be szakkikkek formájában. A kiadvány olvasottsága kitűnik abból is, hogy hasábjain komoly viták szerepelnek korábban megjelent cikkek mondanivalójával kapcsolatban. Tartalma változatos, a már említett szakkikkek kívül iparági jogi tanácsok, pályázati felhívások, az Erőmű hírei mind helyt kapnak benne.

Sajnálatos, hogy az ünnepi példány sokszorosítási eljárása nem megfelelő, egyes oldalak jóformán olvashatatlanok.

"Az Építőipari könyvtárosok tájékoztatója" 1959. 6/7. számában megjelent az 1960. január 1-ével, az eredményesebb műszaki dokumentációért induló munkaverseny felhívása; "Közlemények" rovatában olvashatunk arról, hogy az egyes vállalatok a műszaki fejlesztési alapból milyen dokumentációs szolgáltatásokat rendelhetnek, illetőleg rendelnek. "Könyvtári" rovatában beszámol azokról a kedvező változásokról, amelyek egyes helyeken a műszaki fejlesztés és a könyvtári szolgáltatások összefüggéseinek helyes felismeréséből erednek.

A KGM Műszaki Információs és Fordító Vállalat 1959 októberében közzétette a "Külföldi tanulmányutakról szóló jelentések szakkatalógusa". c. kiadványt, amely főképpen az 1956-1959-ben tett külföldi tanulmányutak jelentéseinek szakkatalógusa. A 37 oldal terjedelmű kiadvány csak a könyvtári központnak átadott jelentéseket ismerteti, ezek tehát az alközpont könyvtárában megtekinthetők és kikölcsönözhetők.

A szakkatalógus összeállítása ETO szerinti, nem korlátozódik csupán címközlésre, hanem az egyes jelentések tartalmát rövid annotáció formájában tárja fel. A jelentések egyrésze már megjelent a KGM szakirodalmi tájékoztatójában korábban. A könnyebb áttekinthetőség érdekében újra kiadják főleg azért, hogy az 1956-57-es évek anyagát az olvasó szakosítva és együtt találja. A folyamatosan érkező utijelentéseket továbbra is közli a havonként megjelenő Szakirodalmi tájékoztatóban.

A Járműfejlesztési Intézet műszaki könyvtára 30 példányban jelenteti meg "Könyvtári közlemények" c. kiadványát. Az 1959. 2. szám 33 oldal terjedelmű, és tartalmazza a könyvtár új könyveit, új mikrofilmjeit, új fordításait, valamint folyóiratcikkek rövid ismertetését tárgyköri felosztásban, az intézet jelentéseit, a műszaki könyvtárban meglévő műszaki beszámolókat, az intézeti szabadalmakat, jelentősebb újításokat és végül az intézet tématerületét érintő külföldi találmányok jegyzékét.

A "Közlekedési Dokumentációs Értesítő", a Közlekedési Dokumentációs Vállalat kiadásában kb. havonként jelenik meg, számonként 400 példányban, átlag 40 oldal terjedelemben. Szerkeszti a dokumentációs munkaközösség.

A kiadvány V. évfolyam 4. száma /1959. október/ változatos tartalmu. Bevezetőként a tárca műszaki termelési könyvtárainak feladatát ismerteti, felhívja a figyelmet a tervszerű, gyors állománygyarapítás fontosságára, a könyvtári működési szabályzat jelentőségére és a feltérési munkákra; megemlíti az olvasószolgálat kifejlesztésének nélkülözhetetlen feltételét, az olvasóhelyiséget, amiről lehetőleg minden szakkönyvtárban a helyi lehetőségek figyelembevételével gondoskodni kell. Foglalkozik a műszaki fejlesztést különösen segítő dokumentációs munkával, annak a színvonalasabb termelést illető szerepével.

"Filmrovata" a közlekedési oktató filmek címeit tartalmazza, valamint azt, hogy e filmek kópiái a vállalatnál megrendelhetők. A tárcát érdeklő legújabb fordítások rovata közli témánkénti rendszerezésben a fordítások magyar nyelvű címeit, valamint a folyóiratok nevét, a fordítások oldalszámát. A fordítások a Közlekedési Dokumentációs Vállalat szakkönyvtárából, amely együtt a közlekedési szakágazat könyvtári hálózati alközpontja- kikölcsönözhető, illetőleg megrendelhetők.

"Folyóiratfigyelő" rovatában a fontosabb új folyóiratcikkek címfordítását adja meg, -amelyek szintén megrendelhetők, ill. kikölcsönözhető-20 témakörben csoportosítva.

A kiadvány utolsó rovata a legújabb, a szakmát érdeklő szak-
könyveket ismerteti, rövid tartalmi kivonattal.

Kivánatos volna a könyvek címfelvételvezetésében a szabványformát
követni, többek között azért is, mert ezzel elősegíthetné a
hálózat könyvtáraiban az egységes, szabályszerű feldolgozási
munkát.

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Központi Könyvtára
adja ki a tanszék dolgozói számára "Tájékoztató a külföldi
közgazdasági irodalomról" c. kiadványt.

A tájékoztató 400 példányban készül, az 1959. decemberi 10.
szám 125 oldal terjedelmű; 18 oldalas melléklete "A Szovjetunió
Kommunista Pártjának XXI. Kongresszusa és a közgazdaságtudomány
néhány feladata" c. tanulmány fordítását tartalmazza.

A színvonalas gazdag tartalmu kiadvány három fő kérdés köré
csoportosítja anyagát: elméleti kérdések, a szocialista gazda-
ság kérdései, a tőkés gazdaság kérdései, ezenbélül tematikus
rendszereszt alkalmaz. A tájékoztató a külföldi szakirodalmat
bő referátumok formájában tárja fel, a cikkek eredeti címét is
közli, továbbá a decimális számot. Utóbbira vonatkozóan java-
solnánk, hogy a jobb szembevetőség kedvéért a számokat a szer-
ző neve előtt, a bal felső sarokban kellene elhelyezni.

Az Élelmiszeripari könyvtári hálózati alközpont - az Élelmezés-
ügyi Minisztérium műszaki főosztályának kezdeményezésére - 1959
decemberében megindította az "Élelmiszeripari Műszaki Tájékoz-
tató" c. kiadványsorozatot.

A kb. 30 oldal terjedelmű kiadvány jelenlegi formájában csak az
Élelmezésügyi Minisztérium belső tájékoztatását szolgálja. Cél-
ja, hogy az ipar irányító szakemberei az élelmiszeripar külföl-
di eredményeiről időben tájékozódjanak, hogy elősegítse az új,
korszerű gyártási módszerek bevezetését és elterjesztését a
minőség javítása és a gazdaságosság fokozása érdekében. A tájé-
koztató az egyes külföldi szaklapok cikkei fontosságuknak meg-
felelő terjedelemben ismerteti, helyenként számadatokat, ábrá-
kat tartalmazó táblázatokkal kiegészítve. Az első szám néhány
iparág utolsó évi eredményeinek vázlatos összefoglalását adja
kivonatban, 1959. évi technológiai ismertetésekkel együtt.

A Magyar Tudományos Akadémia Központi Fizikai Kutató Intézete
Dokumentációs osztálya az Országos Atomenergia Bizottság meg-
bízásából megjelenteti "Atomtechnikai Tájékoztató"-ját. A kiad-
vány 2. évf. 7. száma 1959 decemberében került kiadásra 350

példányban, 173 oldalon. A tájékoztató a vonatkozó külföldi szakirodalom kivonatos fordításait, ill. teljes cikkfordításait közli, táblázatokkal, ábrákkal együtt. Az "Atomtechnika hirei" c. rovat beszámol a szakterület nemzetközi eseményeiről, nemzeti atomprogramokról, a nukleáris oktatásról stb. Külön rovat foglalkozik az izotópok alkalmazásával, a nukleáris műszerekkel, valamint az új könyvekkel /amelyek tematikus rendszerezésben szerepelnek/. A könyvészeti adatokon kívül feltüntetik a deviza árakat is.

Az Országos Pedagógiai Könyvtár 1959 decemberében becsátotta közre "Iskolai Könyvtárosok Tájékoztatója" c. kiadványának 2. számát. A 7000 példányban nyomdai eljárással készült színvonalas tájékoztató célja az iskolai könyvtárhálózat módszer-tani, szakmai segítése. A 2. szám közli Tóth Béla: Mit és ho-gyan olvastasson az ifjúsági könyvtáros az általános iskolai tanulókkal, Károlyi Zsigmondné: Az iskolai nevelő könyvtárak feladatáról c. cikkeket, továbbá ismerteti a művelődésügyi miniszter utasítását az iskolai könyvtárak egységes szabály-zatáról. "Figyelőszolgálati" rovata az iskolai könyvtárakra vonatkozó külföldi szakirodalmat tárja fel; az "Irodalmi tá-jékoztató" rovat keretében Zibolen Endre: Újabb neveléstörté-neti kiadványok c. cikkében a történelmi évfordulókról emlé-kezik meg. A kiadványt a "Hírek-közlemények" rovat zárja be. A korábbi évekig elhanyagolt iskolai könyvtárügy fejlesztésé-hez az igényes tájékoztató hozzá fog járulni.

A munkásosztály forradalmi pártja. Válogatott művek biblio-grafiája az MSZMP VII. kongresszusára. Összeáll. Ecsedy An-dorné - Gáliczky Éva. Bp. 1959, Főv. Szabó Ervin Könyvtár, 51 p.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 1959 novemberében adta ki az MSZMP VII. kongresszusa tiszteletére fentemlített biblio-grafiáját. A 400 példányban megjelenő, kb. 500 irodalmi ada-tot feltáró kiadvány célja, hogy segítséget nyújtson vonatko-zó ideológiai és agitációs tevékenységhez, helyi kiállítások, műsorok rendezéséhez.

A bibliográfia a következő kérdéseket dolgozza fel: a kommu-nista párt a munkásosztály élcsapata, a béke és a szocializ-mus zászlóvivője; a magyar kommunista mozgalom történelmi útja, hősei és vértanúi; a párt kongresszusai; az MSZMP harca a konszolidációért, a szocializmus további építésért az 1956-os ellenforradalom után, a VII. kongresszusig eltelt időszakban; a nemzetközi munkásosztály segítése a proletárdiktatura megszilárdításáért harcoló magyar népnek; az MSZMP Központi Bizottságának határozata; pártépítés, országépítés; a párt

és a tömegszervezetek; a párt a munkásosztályért; a párt mezőgazdasági, értelmiségi politikája; harc a revizionizmus, szektarianizmus ellen; a kongresszusra való készülés. Az egyes politikai témákhoz szépirodalmi fejezet járul. A kiadvány, mint címéből kitűnik, nem törekszik teljességre, anyagát válogatóan tárja fel, elsősorban propaganda és agitációs szempontokat figyelembe véve. A bibliográfia végén módszertani utmutató van, amit betűrendes névmutató zár be.

E helyen nem foglalkozunk a bibliográfia tartalmi elemzésével, csak néhány könyvészeti, bibliográfiai következetlenséget kívánunk szóvá tenni. Ilyen következetlenségek pl.: az utóneveket egyszer betűvel jelzi, másszor teljes egészében kiírja, /hol feloldja a rövidítést, hol nem/, egyik esetben szabályszerűen a vezeték név után, más esetben /VI. fejezet/ előtte szerepelteti, és van ahol ki sem írja; az esetek többségében az utónevet is verzálisan írják. Vannak címek /VI. fejezet/ ahol p. számot nem ad; a gyűjteményes munkáknál /pl. Lenin Művei stb./ az analitikus címleírási formát egyéni módon alkalmazza /-L.: Művei., vagy = M.C.t.:/; találkozunk Magyar Munkásmozgalmi Intézet, Munkásmozg. Intézet, vagy Főv. Szabó Ervin Könyvtár, és FSZEK meghatározással. A transzliterálási szabványt egyáltalán nem alkalmazzák. E formai hiányosságok ellenére a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár dicséretes vállalkozása ez a gazdag, színvonalas - értékét a kongresszus után sem elvesztő - bibliográfia, amely széleskörű érdeklődésre tarthat számot.

D.É.
